

BROEDVOGELS VAN

SCHAEP EN BURGH, BOEKESTEIJN EN BANTAM

2014

Jan Mooij

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken
Rapportnummer: 236

Broedvogels van Schaep en Burgh, Boekesteijn en Bantam in 2014

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken
Subgroep Avifauna
Postbus 1028
1200 BA Hilversum
broedvogels@vwggooi.nl
www.vwggooi.nl

Tekst : Jan Mooij

Copyright 2014 – Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum
Rapportnummer: 236

Overname van gegevens is alleen toegestaan met bronvermelding en na schriftelijke
toestemming van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

Samenvatting

In het voorjaar 2014 zijn de beboste delen van de buitenplaatsen Schaep en Burgh, Boekesteijn en Bantam van Natuurmonumenten door leden van de Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken geïnventariseerd op broedvogels en grote zoogdieren.

Volgens de normen van het BMP project van SOVON zijn 386 territoria van 35 soorten vastgesteld als broedvogel. Van de Rode Lijst is alleen de Groene Specht als broedvogel gevonden. Daarnaast zijn ook vier soorten zoogdieren waargenomen.

De resultaten suggereren een sterke afname van de minder algemene vogelsoorten ten opzichte van eerdere inventarisaties, zowel wat betreft aantal soorten als het aantal territoria.

Het gebied

Het onderzochte gebied omvat de drie noordelijkste van de buitenplaatsen die in het bezit zijn van Natuurmonumenten. Ze liggen bij 's Graveland (gemeente Wijdemeren), ten westen van Hilversum. Schaep en Burgh is sinds 1970 in het bezit van Natuurmonumenten, Bantam (in de gemeente Hilversum) sinds 1984 en Boekesteijn sinds 1993. De Gravelandse buitenplaatsen zijn aangelegd op gronden die zijn afgegraven, vooral voor de stadsuitbreiding van Amsterdam in de zeventiende eeuw. De grens tussen het wel en niet afgegraven deel is in het terrein nog goed herkenbaar. Schaep en Burgh ligt geheel in het afgegraven stuk. Bij Boekesteijn is er in het oosten een stukje dat gezien zijn hogere ligging kennelijk niet is afgegraven hoewel het binnen het afgegraven gebied ligt. Bij Bantam loopt de grens door het terrein en lijkt het oostelijk deel niet afgegraven.

In het westen van Boekesteijn en Schaep en Burgh liggen de bijbehorende landhuizen. De omgeving van deze landhuizen is niet onderzocht. Het landhuis op Bantam is al vele jaren geleden afgebroken. Het geïnventariseerde deel omvat alle beboste stukken en enkele weilanden die binnen de bossen liggen. Een paar weilanden aan de rand van het gebied zijn niet bekeken. We hadden overigens niet de indruk dat in deze stukken weidevogels voorkwamen. Ook de laan die in Boekesteijn van het informatiecentrum naar het oosten loopt is niet geteld.

De oppervlakte van het onderzochte gebied is ongeveer 26 ha voor Boekesteijn, 22 ha voor Schaep en Burgh en 24 ha voor Bantam. Totaal is het geïnventariseerde oppervlak dus ongeveer 72 ha.

Figuur 1. Overzicht van het onderzochte gebied.

Methode

Er is gebruik gemaakt van de broedvogelkarteringsmethode (BMP) van SOVON (van Dijk & Boele 2011). Deze werkt als volgt. In de loop van het broedseizoen worden verschillende bezoeken aan het telgebied gebracht, waarbij alle waargenomen broedvogels worden ingetekend op een veldkaart. Vervolgens worden de waarnemingen op afzonderlijke soortenkaarten overgezet. Aan het eind van het seizoen wordt het aantal territoria bepaald door alle waarneempunten op de soortenkaarten via per soort bepaalde regels te clusteren.

Na een verkenning in maart werd het gebied elke twee weken van 29 maart t/m 30 juni geïnventariseerd. Op 5 mei werd een avondbezoek gebracht. Het team bestond normaal uit twee personen met minimaal 1 ervaren teller. In één geval werd geteld door één teller. In het veld tekenden de tellers de waarnemingen in op veldkaarten met een schaal van ongeveer 1:5250 die afgeleid waren van kaarten die beschikbaar waren gesteld door Natuurmonumenten. Behalve de locatie werd de soort waarneming genoteerd (individueel, paar, balts, nestindicatie/alarm, nest of anders). Alle potentiële broedvogels werden op deze manier genoteerd. Waarnemingen van niet-broedvogels en zoogdieren werden apart genoteerd. Bij het waarnemen werd gebruik gemaakt van gewone veldkijkers.

Bij het invoeren en uitwerken van de waarnemingen is gebruik gemaakt van de website www.broedvogelkartering.nl. In een artikel in het Vogeljaar (Prop et al, 2010) is de werking hiervan beschreven. Het komt er op neer dat via deze site alle afzonderlijke waarnemingen via een Google kaart ingevoerd kunnen worden waarbij tevens het soort waarneming wordt ingevuld. Aan het eind van het seizoen kunnen per soort de territoria automatisch berekend worden door middel van het clusteren van de waarnemingen. De rekenwijze hierbij is geheel volgens de Broedvogel Monitoring methode van SOVON (van Dijk en Boele 2011). Het resultaat van de berekening is te zien op een stippenkaart, waarbij een stip de eerste waarneming is van de waarnemingen die aan een territorium zijn toegeschreven. Na elke telling, liefst op de teldag zelf, werden de waarnemingen ingevoerd. Gaandeweg het seizoen werden zo de soortenkaarten opgebouwd die voor alle tellers via internet te raadplegen waren. Aan het einde van het seizoen zijn de territoria berekend.

Tabel 1. Data en tijden van de bezoeken

Datum	Begintijd	Eindtijd
29-03-2014	6:00	8:00
07-04-2014	6:30	9:45
21-04-2014	6.00	8.45
05-05-2014	5:30	7:45
19-05-2014	5:15	8:15
02-06-2014	5.00	7.30
05-06-2014	20:30	22:15
16-06-2014	6:45	9:15
30-06-2014	5:45	7:45

Resultaten

Bij de inventarisatie zijn in totaal 386 territoria van 35 soorten vastgesteld. Voor een samenvatting zie tabel 3. Bij een totale onderzochte oppervlakte van 72 hectare komt dat neer op gemiddeld 5,36 territoria per hectare. Er lijken geen grote verschillen in dichtheid tussen de drie buitenplaatsen te bestaan. Voor zover er verschillen zijn kunnen die grotendeels verklaard worden door de oppervlakte van de grasvelden binnen de gebieden. Wij vonden vooral vogels die in bossen broeden. Daarnaast zijn een aantal territoria van watervogels vastgesteld. Weidevogels kwamen in het onderzochte gebied niet voor.

Naast de soorten waarvan territoria werden vastgesteld werden ook andere potentiële broedvogelsoorten waargenomen. Voor deze soorten was het aantal waarnemingen en/of de waarnemingsperiode niet voldoende om een territorium te mogen aannemen. Een lijstje van deze soorten wordt gegeven in tabel 2.

Tabel 2. Verder waargenomen potentiële broedvogelsoorten:

Soepeend	Ekster
Havik	Raaf
Buizerd	Appelvink
Boomleeuwerik	

Het gaat hier waarschijnlijk om vogels die in de omgeving gebroed hebben. Voor de Soepeend is het mogelijk dat hij gepaard was met een Wilde Eend. De Havik had een nest in het Spanderswoud van het Goois Natuurreservaat, in een stuk bos net buiten het onderzochte gebied. Tijdens de verkenning werd een paartje IJsvogels waargenomen, maar die lieten zich helaas bij de tellingen niet zien.

Behalve de vogels werden ook de waargenomen zoogdieren genoteerd. Het meest werd de Ree waargenomen. In totaal zagen we bij 7 bezoeken 20 reeën. De haas is enkele malen gezien, meestal in het weiland vlak bij het onderzochte gebied. In de buurt van het landhuis van Schaep en Burgh vonden we nog al eens konijnen. Eén maal werd een vos waargenomen in Boekesteijn..

Tabel 3. Aantal vastgestelde territoria

Soort	Totaal	Bantam	S en B	Boekesteijn
Knobbelzwaan	2			2
Grauwe Gans	1	1		
Nijlgans	4	1	1	2
Wilde Eend	6	2	3	1
Meerkoet	5	3	1	1
Holenduif	6		1	5
Houtduif	11	3	4	4
Groene Specht	1			1
Grote Bonte Specht	18	8	6	4
Witte Kwikstaart	1	1		
Winterkoning	43	19	7	17
Heggenmus	2		1	1
Roodborst	27	14	7	6
Gekraagde Roodstaart	1	1		
Merel	28	11	9	8
Zanglijster	11	3	4	4
Grote Lijster	2	1	1	
Tuinfluitier	1		1	
Zwartkop	26	7	8	11
Tjiftjaf	26	6	5	15
Goudhaan	5	4		1
Bonte Vliegenvanger	1			1
Staartmees	2	1		1
Glanskop	2	1		1
Pimpelmees	33	14	7	12
Koolmees	28	9	7	12
Boomklever	17	7	5	5
Boomkruiper	22	8	10	4
Gaai	2	1	1	
Zwarte Kraai	2		1	1
Spreeuw	7		6	1
Vink	36	14	9	13
Groenling	1	1		
Putter	2	1		1
Goudvink	2	2		

Vergelijking met eerdere inventarisaties en discussie.

Van het onderzochte gebied is een aantal eerdere broedvogel inventarisaties bekend. In veel gevallen is maar een deel van het gebied onderzocht, in andere juist een groter gebied. De gebruikte methodes en de intensiteit van het onderzoek kunnen vooral bij de oudere inventarisaties afwijken van onze methode, wat het vaak moeilijker maakt om vergelijkingen te maken. Pas in 1984 heeft SOVON een standaard methode voor inventarisaties voorgesteld. De resultaten van alle inventarisaties zijn te vinden in bijlage 1.

In 1964 is er een zeer globaal onderzoek in Boekesteijn gedaan door J. van Dijk (Fuchs e.a. 1983). Van de methode is alleen bekend dat de zingende vogels werden geteld. Bij een kennelijk min of meer vergelijkbaar onderzoek van hetzelfde gebied in 1978 door I. van Woersum (Fuchs e.a. 1983) werd blijkbaar voor bijna alle soorten alleen het al dan niet aanwezig zijn vastgesteld.

In 1980 heeft R. van Beusekom (van Beusekom 1980) Schaep en Burgh geïnventariseerd met een karterings methode. Hierbij werd niet de standaard methode van het Sovon BMP project gebruikt (die dateert van 1984) zodat de interpretatie van de gegevens kan afwijken.

In 1981 is een inventarisatie uitgevoerd voor de Provinciale Planologische Dienst Noord-Holland (van Beusekom 1981). Hierbij werd van de talrijke soorten alleen de aan- of afwezigheid genoteerd. De andere soorten werden geturfd of gekarteerd. Boekesteijn, Schaep en Burgh en Sperwerhof (niet in het bezit van Natuurmonumenten) zijn bij deze telling samen onderzocht. Er is een lijstje met territoria voor Schaep en Burgh dat op deze inventarisatie zou moeten berusten. Voor Boekesteijn zijn deze gegevens niet bekend. Bij ditzelfde onderzoek is Bantam onderzocht als deel van een groter gebied, uitsplitsing van de resultaten bleek hier ook niet mogelijk.

In 1982 heeft de Vogelwerkgroep het Gooi en omstreken Boekesteijn geïnventariseerd (Fuchs e.a. 1983). Er werd vooral gelet op holenbroeders. De methode is niet erg duidelijk.

Een onderzoek in 1995 (Kwint 1995) had betrekking op alle bezittingen van Natuurmonumenten bij 's Graveland. De inventarisatie is in principe op dezelfde manier uitgevoerd als die van ons. Een aantal algemene soorten zijn echter niet meegenomen.

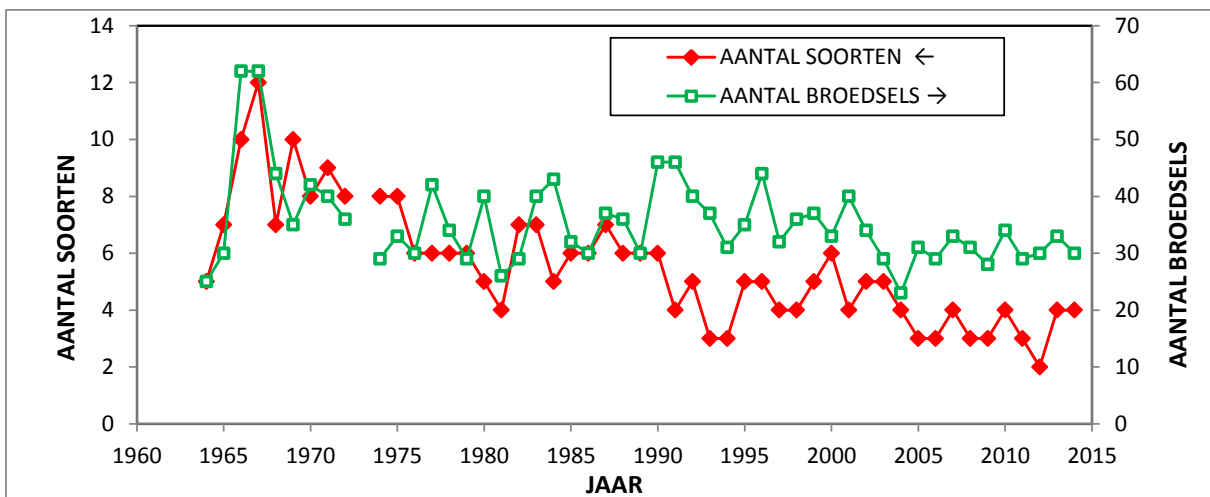
De buitenplaatsen in 's Graveland hebben de reputatie dat zij een rijke bevolking van vogels van oudere bossen herbergen. In het onderzochte gebied vonden wij 386 territoria van 35 soorten vogels met een dichtheid van 5,36 territoria per hectare. In 1995 werd het gebied met in principe dezelfde methode geïnventariseerd en toen vond men 50 soorten en 399 territoria, waarbij echter van de veel voorkomende soorten alleen de aanwezigheid werd genoteerd. Ook als men rekening houdt met het feit dat het onderzochte gebied in 1995 ook de omgeving van de landhuizen en de laan in Boekesteijn omvatte is er sprake van een enorme afname, zowel in soorten als in aantallen territoria. Voor het hele gebied komt de afname in aantallen neer op 59% van de in beide inventarisaties kwantitatief getelde soorten. Deze afname is niet homogeen verdeeld over de verschillende buitenplaatsen. Voor Boekesteijn is de afname 65%, voor Schaep en Burgh 63% en voor Bantam 35%. Wat aantal soorten betreft is dit voor Boekesteijn 33%, voor Schaep en Burgh 44% en voor Bantam 29%.

Is deze enorme afname reëel? Als we naar de stippenkaarten van 1995 kijken waren er in 1995 inderdaad wat territoria bij de landhuizen, die door ons niet zijn geteld, maar de aantallen waren niet hoog. In de laan bij Boekesteijn werd zelfs geen enkel territorium van een gekarteerde soort gevonden. Een andere mogelijke oorzaak is een verschil tussen de tellers en/of de methode. De methode is in principe dezelfde. In 2012 zijn door ons

Hilverbeek en Spanderswoud geteld en in 2013 het Corversbos. Dit gebeurde grotendeels door dezelfde tellers die ook in 2014 geteld hebben. Als wij die resultaten bekijken zien we een kleine afname bij Spanderswoud en een kleine toename bij het Corversbos. Alleen bij Hilverbeek is sprake van een afname van de aantallen met 35%. Het aantal soorten neemt bij al deze terreinen wel af, met 27% bij Hilverbeek, 20% bij Spanderswoud en 23% bij het Corversbos. Alles bij elkaar lijkt het dat er in de in 2014 onderzochte buitenplaatsen sprake is van een verontrustende afname van de niet erg algemene broedvogels.

Over de talrijke soorten die in 1995 niet kwantitatief zijn geteld valt nauwelijks iets te zeggen. Inventarisaties van Boekesteijn in 1980 en Schaep en Burgh in 1981 suggereren dat de meeste soorten achteruit zijn gegaan, maar verschillen in methode en interpretatie maken deze conclusie nogal onzeker. Een onderzoek in 1964 van Boekesteijn suggereert dat er toen vaak minder vogels broedden, maar de methode lijkt zo anders dat we deze vergelijking beter kunnen vergeten. Er blijkt wel uit dat in die tijd de Zomertortel en de Nachtegaal nog in Boekesteijn gevonden konden worden, maar die zijn al lang uit de omgeving verdwenen.

De trend dat het aantal soorten afneemt wordt bevestigd door het nestkasten onderzoek. Voor Boekesteijn is een vrijwel complete serie resultaten beschikbaar vanaf 1964. Uit de grafiek, die gebaseerd is op gegevens die Ronald Breskers van de Nestkasten groep heeft verstrekt, blijkt dat het aantal soorten dat men vond gestaag afneemt. Afgezien van een piek in de beginjaren is het aantal broedsels in de hele periode min of meer constant. Het aantal nestkasten was hoog van 1966 tot 1968. Daarna nam het aantal tot 2000 geleidelijk af van ongeveer 60 naar ongeveer 50 nestkasten. Na 2000 zakte het aantal vrij plotseling naar rond 40 nestkasten. Het valt op dat deze veranderingen behalve in het begin nauwelijks effect hebben op het aantal broedsels. Daarom lijkt de afname van het aantal nestkasten niet de grote oorzaak van de afname van het aantal soorten.

Aantal soorten en aantal broedsels in de nestkasten in Boekesteijn van 1964 tot en met 2014.

Bij de nestkast resultaten valt overigens op dat het aantal broedsels van de Koolmees in 2014 met 19 hoger is dan het aantal gevonden territoria in Boekesteijn. Daarbij moet wel bedacht worden dat bij de nestkasten ook tweede broedsels meegeteld zijn. Bij onze berekening van territoria wordt hier geen rekening mee gehouden. Ook hangen een aantal nestkasten buiten het door ons onderzochte gebied.

Als we kijken voor welke soorten de afname geldt vallen als eerste de grote holenbroeders op. De Kauw is volledig verdwenen, de Holenduif is 86% achteruitgegaan ten opzichte van 1995.

Dit zelfde verschijnsel werd ook al opgemerkt bij de eerdere inventarisaties van buitenplaatsen bij 's Graveland. De meest waarschijnlijke oorzaak lijkt de opkomst van de Boommarter in het Gooi. Andere predatoren waren in 1995 ook al aanwezig, vaak in grotere aantallen dan in 2014.

Voor enkele soorten, met name Heggenmus en Groenling, kan het feit dat we de omgeving van de landhuizen niet geteld hebben een deel van de afname verklaren. De afname van de Wilde Eend hoeft niet reëel te zijn, omdat deze soort zo moeilijk te inventariseren is. Toch suggereert de afname van een makkelijk te inventariseren soort als de Meerkoet dat de waterkanten minder geschikt zijn geworden om te nestelen. Het verdwijnen van de Fitis en de sterke afname van de Tuinfluiter zijn waarschijnlijk mede een gevolg van het ouder worden van het bos, maar de Zwartkop en de Tjiftjaf lijken daar niet van te hebben geprofiteerd. Ook hebben we te maken met een momentopname, die kan variëren. Toch blijft het een feit dat de totale aantallen en het aantal soorten drastisch achteruit gegaan zijn.

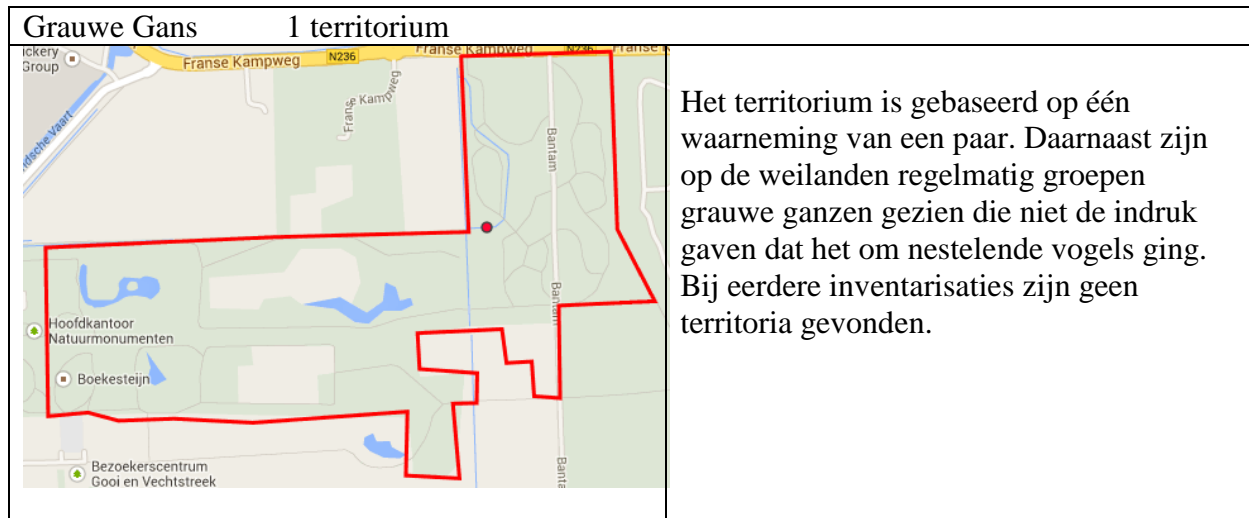
Het lijkt er daarom op dat de variatie is afgenomen. Sommige buitenplaatsen zijn de laatste jaren opgeknapt, is het er daardoor te netjes geworden? De recreatiedruk kan ook toegenomen zijn. Misschien zijn er ook algemenere oorzaken. Met name de achteruitgang in aantal soorten vonden wij ook, zij het meestal in kleinere mate, bij de buitenplaatsen die we in vorige jaren inventariseerden. De resultaten van het nestkast onderzoek suggereren dat de achteruitgang van het aantal soorten al veel langer aan de gang is. Er lijkt daarom zeker reden tot zorg.

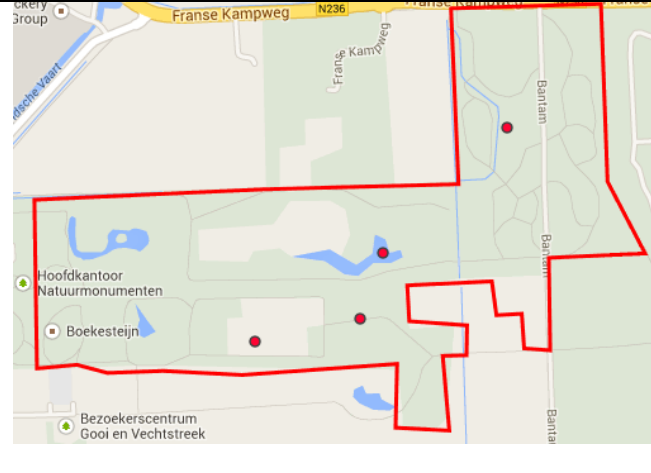

Soortbespreking

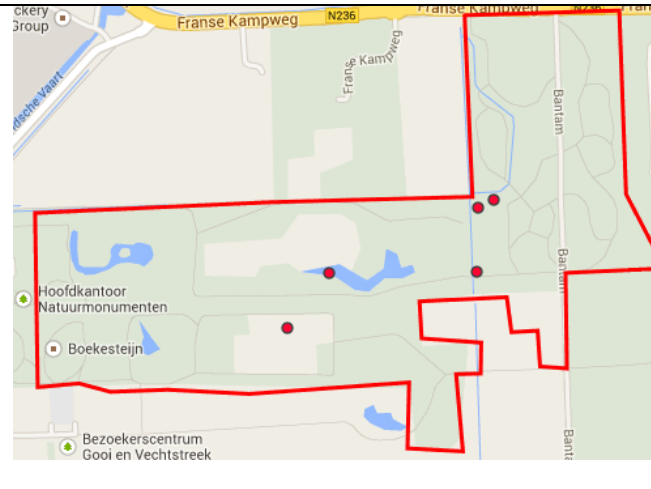
In dit hoofdstuk worden de vastgestelde broedvogels per soort beschreven.

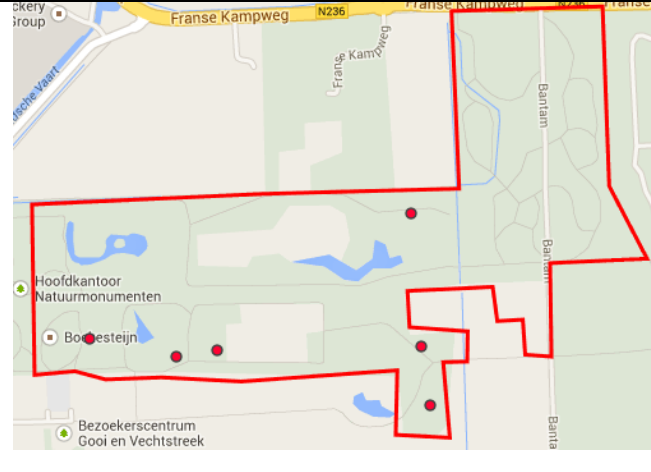
Elke stip in de stippenkaart staat op de plaats van de eerste waarneming voor dat territorium binnen de Sovon datumgrenzen.

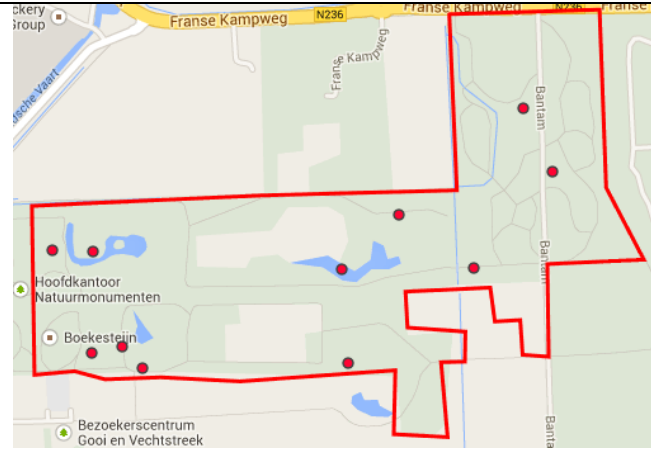

Nijlgans 4 territoria	
	<p>Nijlganzen broeden meestal in bomen. Er werden regelmatig exemplaren in bomen waargenomen, maar we hebben geen nest ontdekt. Gezien de aantallen losse waarnemingen lijken de vier territoria aan de lage kant.</p> <p>Bij eerdere inventarisaties werd in 1982 voor het eerst een territorium vastgesteld. Ons aantal territoria is het hoogste dat ooit gevonden is.</p>

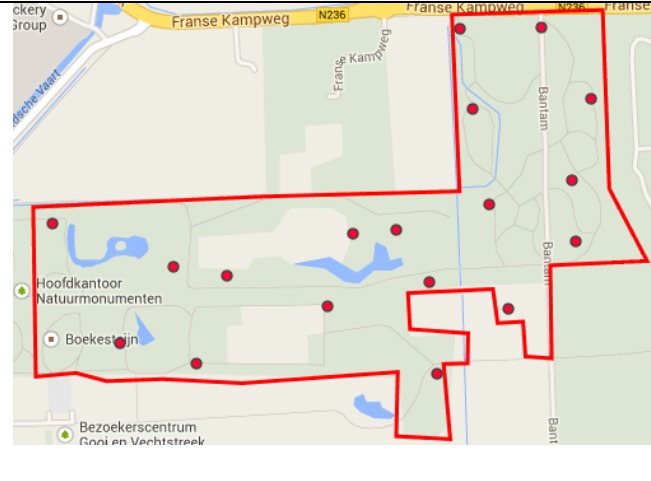
Wilde Eend 6 territoria	
	<p>De Wilde Eend is moeilijk te inventariseren omdat ze bij de broedplaats zich zeer heimelijk gedragen. Het berekende aantal is daarom een benadering van het werkelijke aantal broedgevallen.</p> <p>Ook bij eerdere inventarisaties zag men Wilde Eenden, de aantallen wisselen sterk.</p>

Meerkoet 5 territoria	
	<p>Zoals te verwachten zijn alle meerkoeten gezien langs en op de waterkant. Er zijn verschillende nesten gevonden.</p> <p>Bij alle eerdere onderzoeken werden grotere aantallen gevonden, het lijkt er dus op dat de Meerkoet achteruit is gegaan. Landelijk is de meerkoet stabiel.</p>

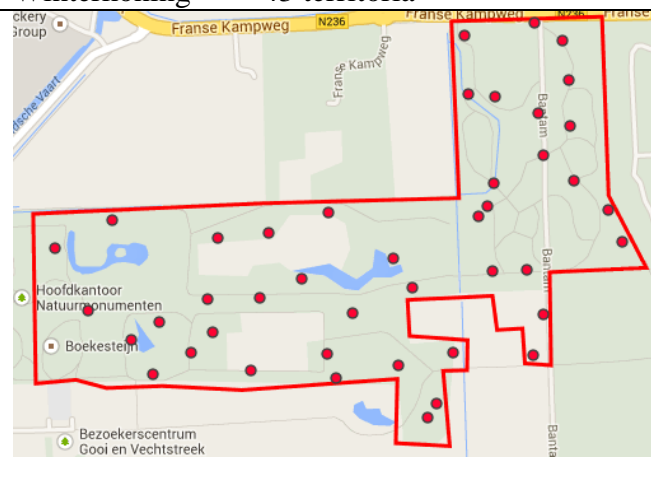
<p>Holenduif 6 territoria</p> 	<p>We hoorden de meeste Holenduiven in Boekesteijn, al is het aantal waarnemingen in Schaep en Burgh groter dan de territoriumkaart suggereert. Er waren geen waarnemingen in Bantam. Ten opzichte van alle eerdere onderzoeken waarvoor kwantitatieve gegevens bekend zijn is de Holenduif sterk achteruit gegaan. In 1995 vond men nog 42 territoria!</p>
---	---

<p>Houtduif 11 territoria</p> 	<p>De Houtduif komt verspreid door de bosgebieden voor. Deze soort broedt vaak heel laat in het seizoen, we kunnen dus territoria gemist hebben. De Houtduif is bij eerdere inventarisaties maar enkele malen echt geteld. De gegevens suggereren een sterke afname. Ook landelijk neemt de Houtduif in bossen af. Dit wordt onder andere toegeschreven aan de aanwezigheid van de Havik.</p>
--	---

<p>Groene Specht 1 territorium</p> 	<p>Er waren drie waarnemingen. Een waarneming helemaal in het noorden van het gebied heeft waarschijnlijk te maken met een roepende Groene Specht die een paar keer ten noorden van het gebied gehoord is. Bij eerdere inventarisaties werden meestal een of twee territoria gevonden. De Groene Specht staat als kwetsbaar op de Rode Lijst, maar de laatste jaren nemen de aantallen landelijk toe.</p>
--	---

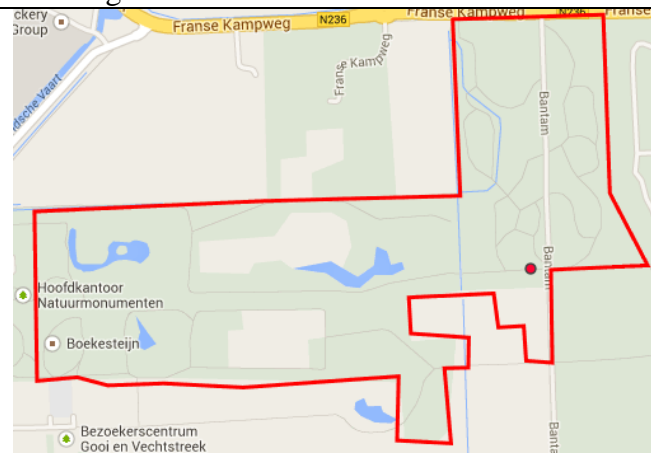
Grote Bonte Specht	18 territoria
	<p>Interpretatie van de waarnemingen van de Grote Bonte Specht is moeilijk, mede omdat ook de vrouwtjes kunnen roffelen. De soort lijkt regelmatig verdeeld over de bosgebieden. Bij eerdere inventarisaties wisselden de aantallen nogal, wat gezien de interpretatieproblemen en de verschillen in methodes niet verwonderlijk is. Er is geen trend te zien. Landelijk neemt de soort wat toe.</p>

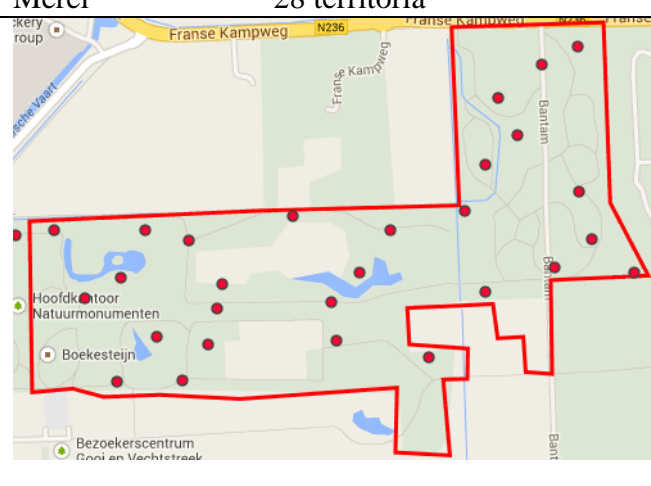
Witte Kwikstaart	1 territorium
	<p>Het territorium van de Witte Kwikstaart berust op twee waarnemingen, waarvan één bij het oude portiershuis van Bantam. Bij vergelijking met eerdere onderzoeken zijn er geen duidelijke verschillen. Landelijk is sprake van een matige afname.</p>

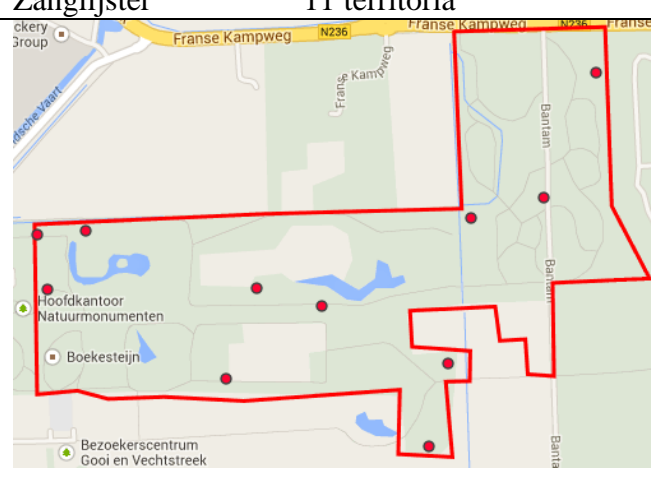
Winterkoning	43 territoria
	<p>De Winterkoning was de meest voorkomende soort bij deze inventarisatie. Hij komt overal voor waar wat ondergroei aanwezig is. Bij de meeste vroegere inventarisaties is de Winterkoning niet geteld. Daarom is er geen trend aan te geven. De soort is gevoelig voor strenge winters.</p>

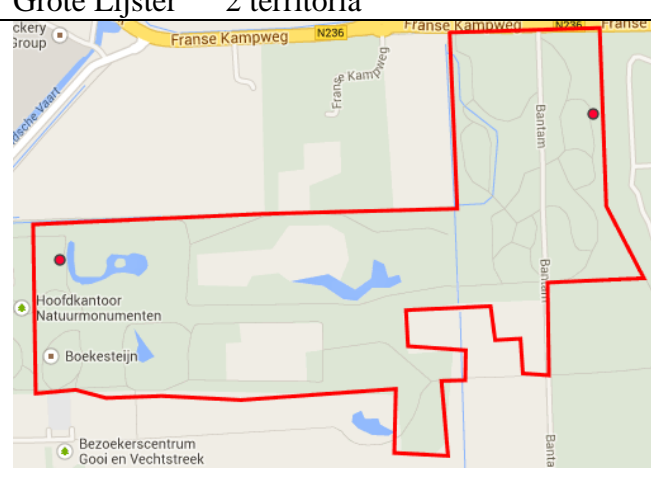
Heggenmus	2 territoria
	<p>Beide territoria zijn gebaseerd op één waarneming.</p> <p>Bij vergelijking met eerdere inventarisaties blijkt een sterke afname. Landelijk neemt de soort wat af, maar zeker niet in deze mate. Waarschijnlijk is het geschikte biotoop (jong bos) grotendeels verdwenen. De Heggenmus kan het best vroeg in het jaar geïnventariseerd worden. Wij begonnen voor deze soort aan de late kant, maar eerdere inventarisaties begonnen nog later.</p>

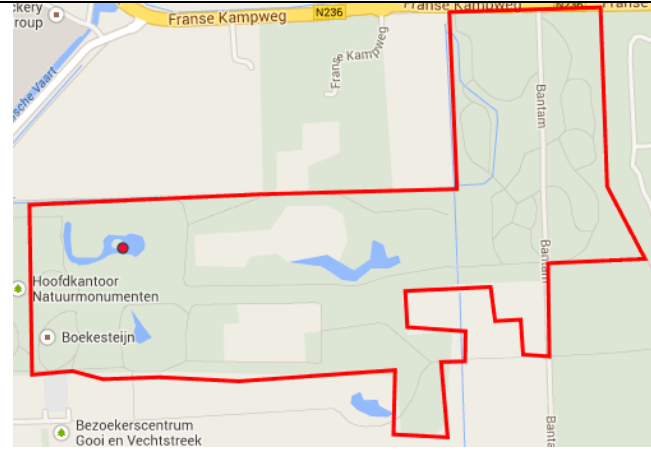
Roodborst	27 territoria
	<p>De Roodborst komt verspreid over het terrein voor.</p> <p>Ook hier zijn de resultaten van eerdere inventarisaties niet duidelijk, ook al omdat de soort vaak niet geteld is.</p>

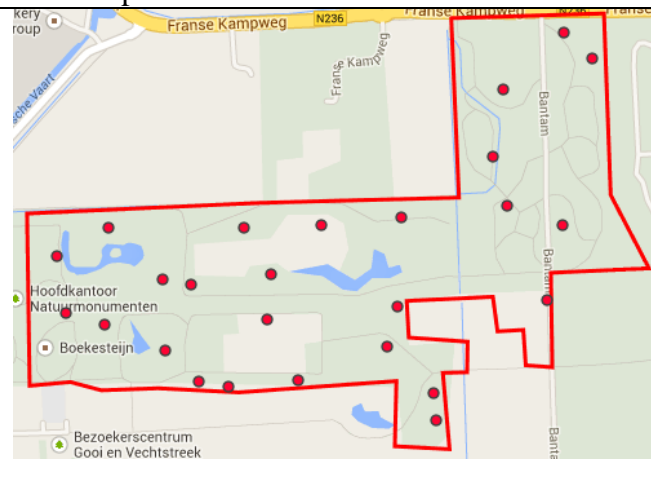
Gekraagde Roodstaart	1 territorium
	<p>De Gekraagde Roodstaart is één keer waargenomen bij het portiershuis van Bantam.</p> <p>Bij eerdere inventarisaties was de soort vaak talrijker. Landelijk lijkt de soort stabiel.</p>

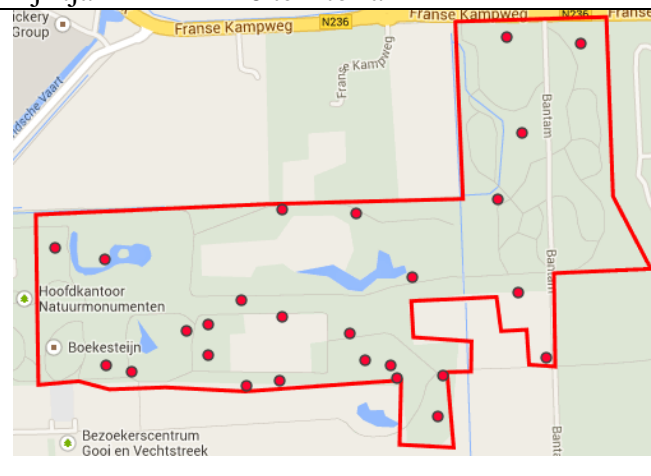
<p>Merel 28 territoria</p> 	<p>De Merel komt overal in het terrein voor. Omdat de Merel alleen goed zingt in een zeer korte periode voor zonsopgang wordt hij bij inventarisaties die een paar uur duren meestal onderteld. Dat is hier waarschijnlijk ook het geval. Hoewel bij sommige eerdere onderzoeken veel hogere aantallen werden gevonden is het door de genoemde problemen de vraag of er sprake is van een afname. Landelijk neemt de Merel wat toe.</p>
---	---

<p>Zanglijster 11 territoria</p> 	<p>De Zanglijster komt overal in opgaand bos voor. Eerdere inventarisaties suggereren een achteruitgang. Landelijk lijkt de stand stabiel.</p>
--	--

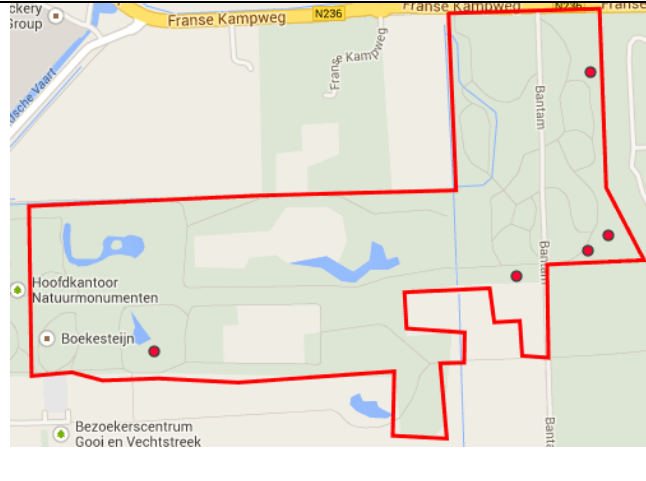
<p>Grote Lijster 2 territoria</p> 	<p>Beide territoria zijn gebaseerd op één waarneming. De aantallen zijn te klein om een trend te kunnen aangeven. Landelijk neemt de soort wat af.</p>
--	--

<p>Tuinfluitier 1 territorium</p> 	<p>De Tuinfluitier is vooral een vogel van hoge struiken zonder opgaande bomen. Dit komt in dit terrein niet veel voor. Het territorium is gebaseerd op twee waarnemingen op dezelfde plek. De Tuinfluitier is duidelijk achteruit gegaan. Waarschijnlijk is door het ouder worden van het bos het geschikte biotoop verdwenen.</p>
---	---

<p>Zwartkop 26 territoria</p> 	<p>De Zwartkop preferereert struiken met opgaand geboomte. Eerdere inventarisaties suggereren een toename in het begin en wat afname later. Landelijk is sprake van een matige toename.</p>
--	---

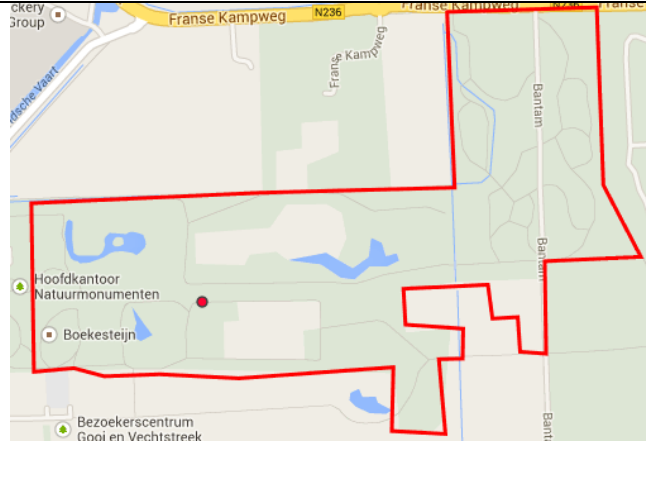
<p>Tjiftjaf 26 territoria</p> 	<p>Ook de Tjiftjaf heeft opgaand geboomte nodig, ondanks het feit dat hij op de grond broedt. Als we naar het aantal waarnemingen kijken blijkt dat de dichtheid in Boekesteijn inderdaad aanzienlijk hoger is dan in Schaep en Burgh. Ook het ontbreken in de zuidoosthoek van Bantam lijkt reëel. Eerdere inventarisaties geven een afname in Bantam en Schaep en Burgh en een toename in Boekesteijn. Landelijk neemt de soort wat toe.</p>
---	--

Goudhaantje 5 territoria

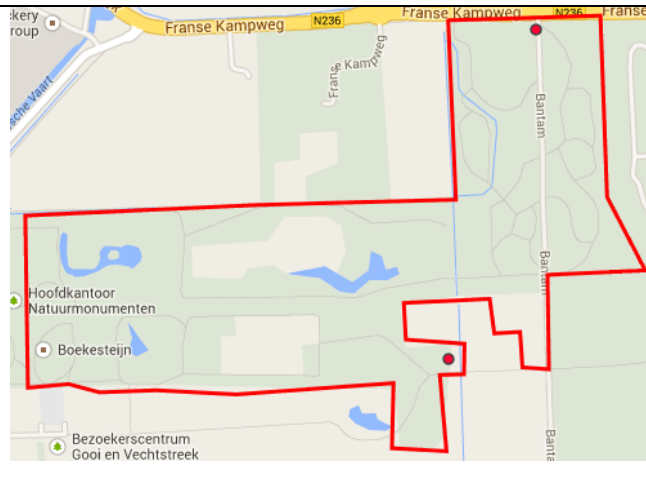
Het Goudhaantje broedt in sparren. Alle waarnemingen hadden dan ook betrekking op groepjes sparren. Bij sommige eerdere inventarisaties is deze soort niet geteld, wat vergelijking moeilijk maakt. Het lijkt er echter op dat het Goudhaantje nooit talrijk geweest is.

Bonte Vliegenvanger 1 territorium

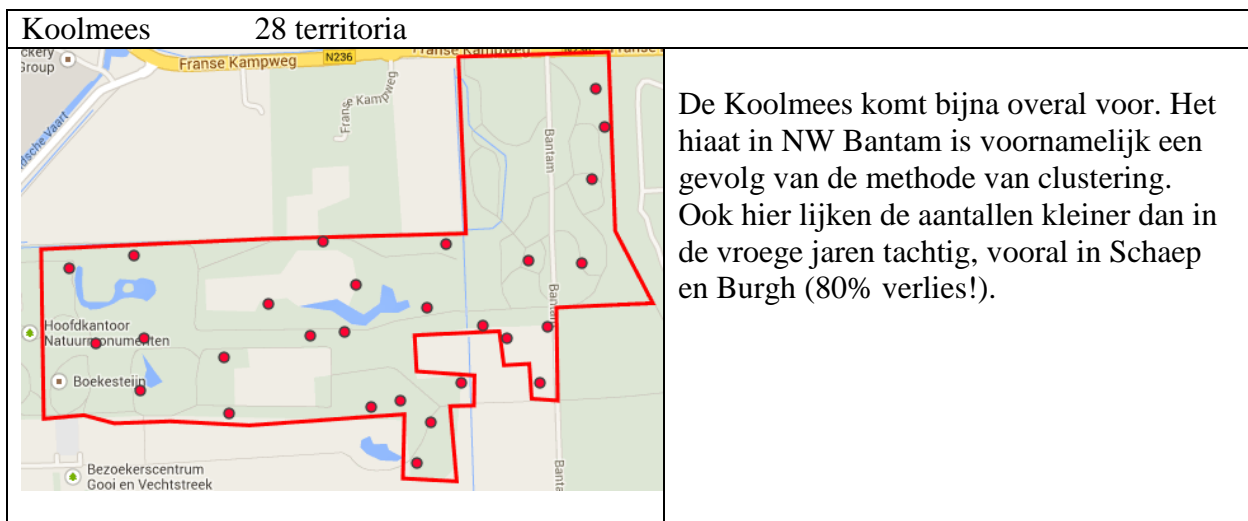
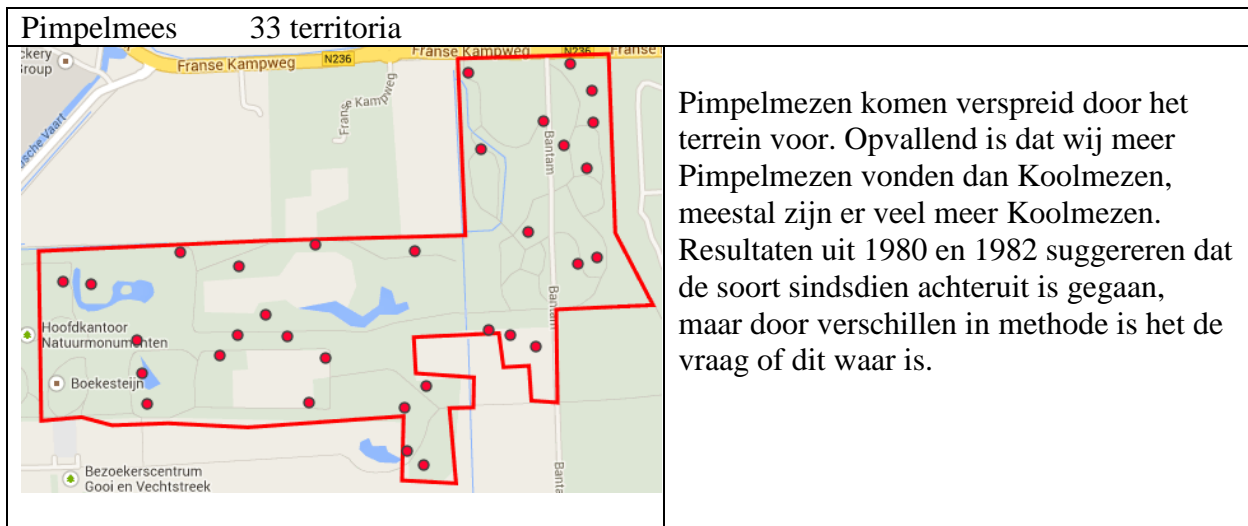

Dit territorium is gebaseerd op één waarneming. Uit de nestkastverslagen blijkt dat deze soort in de jaren tachtig veel talrijker was. Daarna zijn de aantallen nooit echt hoog geweest.

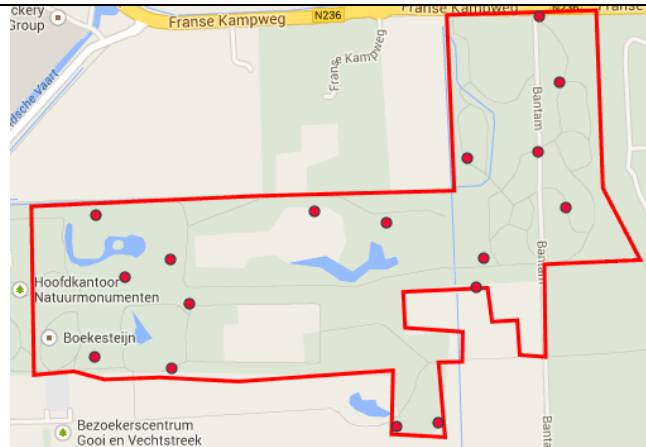
Staartmees 2 territoria

De territoria zijn ieder gebaseerd op één waarneming van een paar. Deze soort is niet makkelijk te inventariseren. De eerdere inventarisaties suggereren dat hij vroeger meer voorkwam.

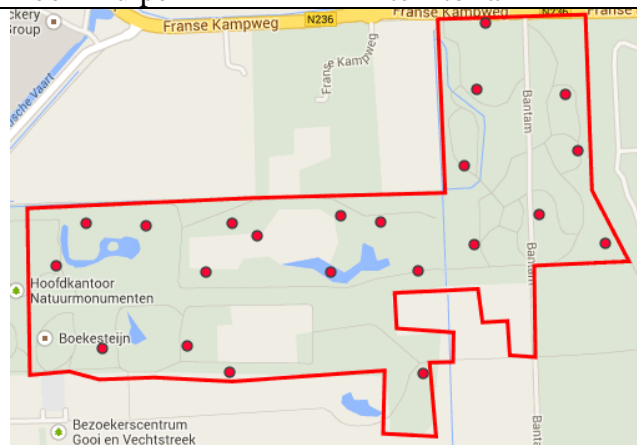

Boomklever 17 territoria

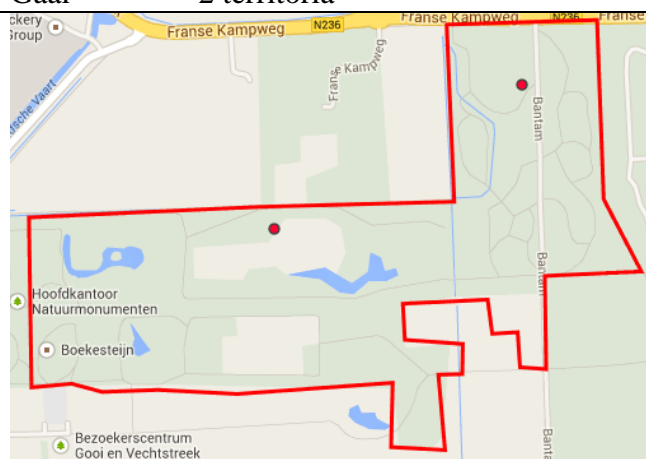
De Boomklever is overal te vinden waar oudere bomen met holtes beschikbaar zijn. Vergelijking met eerdere inventarisaties suggereert een achteruitgang. Voor deze soort is de inventarisatie wat laat in het jaar begonnen, maar dat gold nog sterker voor eerdere inventarisaties.

Boomkruiper 22 territoria

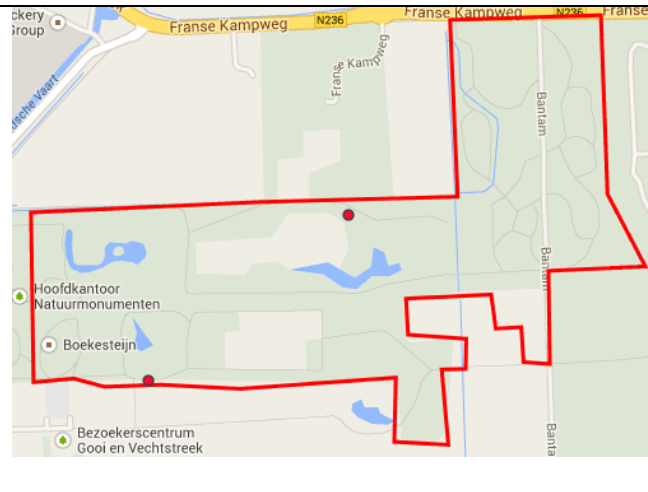
Boomkruipers kwamen voor door het hele bosgebied. Ook hier zien we een achteruitgang in de loop van de jaren, met name in Boekesteijn.

Gaai 2 territoria

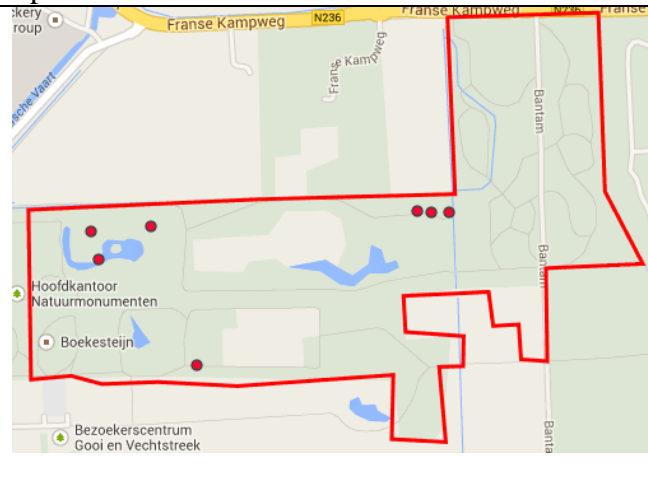
De Gaai gedraagt zich in de broedtijd zeer onopvallend. Hij wordt daardoor makkelijk gemist, en interpretatie van de waarnemingen is niet eenvoudig. Er lijkt sprake van kleinere aantallen al we vergelijken met eerdere inventarisaties, het blijft de vraag of dit reëel is.

Zwarte kraai **2 territoria**

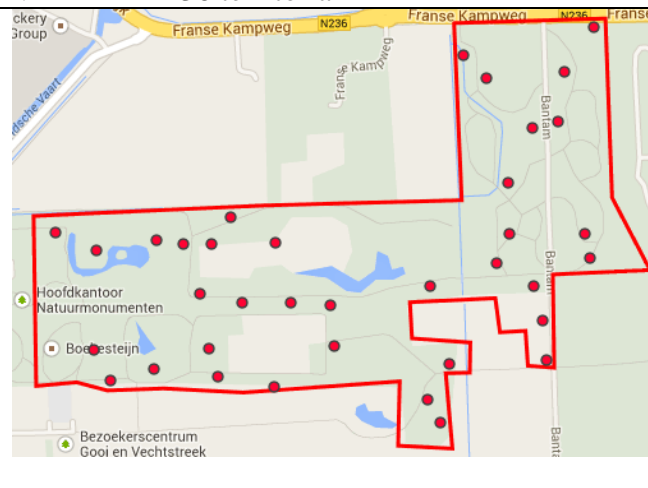
Wij zagen regelmatig Zwarte Kraaien, maar door hun grote territorium en heimelijk gedrag bij het nest is het moeilijk om de waarnemingen te interpreteren. Gezien deze problemen is een uitspraak over toe- of afname niet mogelijk.

Spreeuw **7 territoria**

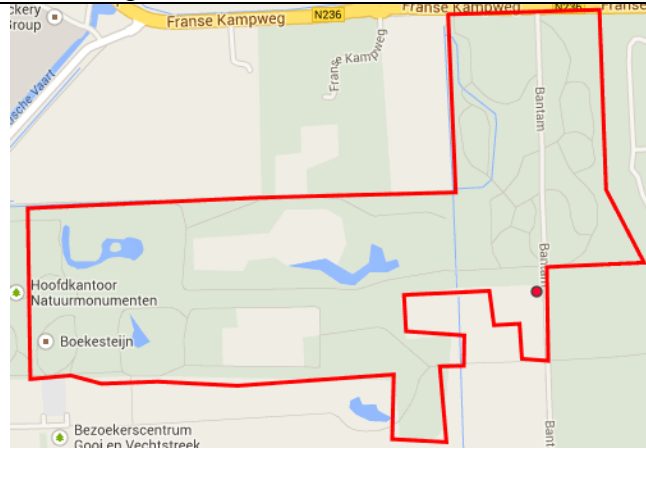
De Spreeuwen vonden we merendeels op Schaep en Burgh. Spreeuwen broeden in holtes maar halen hun voedsel in de weilanden, vandaar dat de nesten meestal aan de rand van het bos liggen. De aantallen, voor zover aanwezig, schommelen hevig, een conclusie lijkt moeilijk.

Vink **36 territoria**

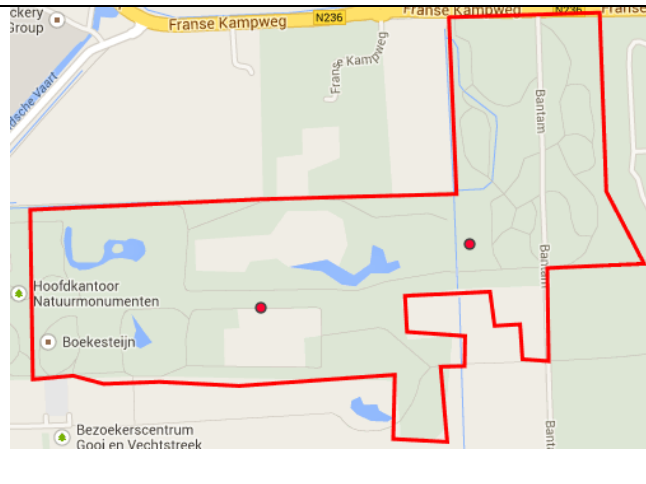
Overall waar bomen staan vonden we Vinken. Ook hier is vergelijking met eerdere jaren moeilijk, grote veranderingen lijken er niet opgetreden te zijn.

Groenling 1 territorium

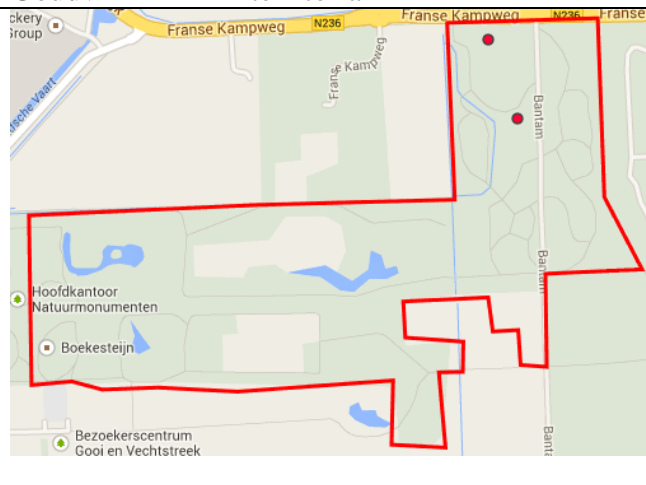
Het enige territorium ligt bij het vroegere portiershuis van Bantam. Eerdere inventarisaties gaven een vergelijkbaar aantal. In 1995 werden nog enkele territoria gevonden bij de landhuizen, buiten het door ons onderzochte gebied.

Putter 2 territoria

Beide territoria zijn gebaseerd op één waarneming. Bij eerdere inventarisaties werden geen Putters gevonden.

Goudvink 2 territoria

De twee territoria zijn gebaseerd op één waarneming. Vroegere inventarisaties leverden kleine aantallen Goudvinken op in Boekesteijn en Schaep en Burgh.

Verantwoording

De tellingen zijn uitgevoerd door:

Huub Casander
Han Dijkers
Tjark van Heijningen
Wobbe Kijlstra
Jan Mooij
Wouter Rohde
Paul de Ruig
Jossi Struijs
Arnold Top
Michel Vlaanderen
Frits Wolfswinkel
Bonne Zijlstra

Contactpersoon bij Natuurmonumenten was Annemieke Ouwehand, zij verzorgde de kaarten voor de tellers en de vergunningen.

Het rapport en de foto's werden gemaakt door Jan Mooij.

Gebruikte literatuur

Beusekom R.van 1980 De Broedvogels van Schaep en Burgh 1980
Beusekom R.van 1981 Broedvogelgegevens 's-Gravelandse buitenplaatsen 1981
Van Dijk A. en A.Boele 2011 Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek Nederland, Nijmegen
Jonkers, D.A., Kole, R.A. & Taapken, J, (red.) 1987. Vogels tussen Vecht en Eem. VWG het Gooi en Omstreken, Hilversum
Fuchs H. en I.van Woerse 1983, Inventarisatie Boekesteijn 1982, Vogelwerkgroep het Gooi en omstreken Uitgave 43, Hilversum
Kwint N.D. 1995 Broedvogels van de 's-Gravelandse Buitenplaatsen, SOVON-inventarisatierapport 1995/12. Beek-Ubbergen
Kwint N.D. en J.van Betteray 1996, Broedvogels 's-Gravelandse Buitenplaatsen in 1995, de Korhaan 30 (3) 66-71
Mooij J. 2012 Broedvogels Hilverbeek en Spanderswoud 2012, Vogelwerkgroep het Gooi en omstreken Uitgave 213 Hilversum
Mooij J. 2012 Broedvogels Corversbos 2013, Vogelwerkgroep het Gooi en omstreken Uitgave 221 Hilversum
Beskers R.E. 2014 Persoonlijke mededeling

Bijlage 1. Resultaten inventarisaties Boekesteijn

+ betekent aanwezig maar aantal niet bekend.

ng betekent dat de soort niet geteld is, dus dat hij ook afwezig zou kunnen zijn.

	1964	1978	1982	1995	2014
Knobbelzwaan					2
Nijlgans			1	1	2
Bergeend		+	2	1	
Wilde Eend	+	+	9	3	1
Buizerd				1	
Fazant	+	+	4		
Waterhoen	1	1	1	1	
Meerkoet	+	+	4	4	1
Scholekster		1	1		
Kievit				1	
Holenduif		+	15	19	5
Houtduif		+	11	ng	4
Zomertortel	+	1			
Turkse Tortel		1	1		
Bosuif	1	1	1	2	
Ijsvogel				1	
Groene Specht		1	1	1	1
Grote Bonte Specht	1	+	6	9	4
Kleine Bonte specht		+	1	1	
Witte Kwikstaart		1	1	1	
Winterkoning	8	+	16	ng	17
Heggenmus	1	+	9	6	1
Roodborst	3	+	18	ng	6
Nachtegaal	3				
Gekraagde Roodstaart	3	+	6	1	
Merel	5	+	32	ng	8
Zanglijster	5	+	8	ng	4
Grote Lijster	1	+	2	1	
Tuinfluit	6	+	1	9	

Bijlage 1. Vervolg

	1964	1978	1982	1995	2014
Zwartkop	5	+	1	15	11
Fluiter	1		1		
Tjiftjaf	9	+	6	17	15
Fitis	3	+	1		
Goudhaan			1	ng	1
Grauwe Vliegenvanger	4	+	1	2	
Bonte Vliegenvanger			4		1
Staartmees		+	4	2	1
Glanskop	2	2	1	2	1
Matkop				1	
Zwarte Mees		1	1		
Pimpelmees	6	+	26	ng	12
Koolmees	15	+	28	ng	12
Boomklever	4	+	12	10	5
Boomkruiper	1	+	11	18	4
Wielewaal	1		1		
Ekster	+	+	3		
Gaai	+	+	3	3	
Kauw	+	+	25	15	
Zwarte Kraai		+	2	6	1
Spreeuw	+	+	32	5	1
Ringmus	2		1		
Vink	7	+	8	ng	13
Groenling		+	2	4	
Kneu			1		
Putter					1
Goudvink		1	1	1	
Appelvink				2	

Bijlage 2. Resultaten inventarisaties Schaep en Burgh

+ betekent aanwezig maar aantal niet bekend.

ng betekent dat de soort niet geteld is, dus dat hij ook afwezig zou kunnen zijn.

	1980	1981	1995	2014
Nijlgans			1	1
Bergeend	2	4		
Wilde Eend	13		13	3
Wespendief			1	
Buizerd			1	
Boomvalk			1	
Fazant	9			
Waterhoen	8		1	
Meerkoet	9	5	12	1
Holenduif	23	15	16	1
Houtduif	27		ng	4
Zomertortel	1			
Bosuil	2	2		
IJsvogel	1	1	1	
Groene Specht	1	1	1	
Grote Bonte Specht	7	4	7	6
Kleine Bonte specht	2	3	2	
Witte Kwikstaart	1		1	
Winterkoning	20		ng	7
Heggenmus	4		3	1
Roodborst	20		ng	7
Gekraagde Roodstaart	2	1		
Merel	33		ng	9
Zanglijster	10		ng	4
Grote Lijster		1	2	1
Tuinfluitter	6		3	1
Zwartkop	8		11	8
Tjiftjaf	20		13	5

Bijlage 2. Vervolg

	1980	1981	1995	2014
Fitis	4		3	
Goudhaan	2		ng	
Grauwe Vliegenvanger	3		2	
Bonte Vliegenvanger	2	1		
Staartmees	3		3	
Glanskop	5	5	2	
Matkop	2	1	2	
Kuifmees	1	1		
Pimpelmees	26		ng	7
Koolmees	35		ng	7
Boomklever	9	7	9	5
Boomkruiper	16		12	10
Wielewaal	1			
Ekster	4	1		
Gaai	8		2	1
Kauw	11		4	
Zwarte Kraai	2		3	1
Spreeuw	+		2	6
Huisemus	+			
Ringmus	1			
Vink	13		ng	9
Groenling	1		1	
Goudvink	3		2	
Appelvink			1	

Bijlage 3. Resultaten inventarisaties Bantam

+ betekent aanwezig maar aantal niet bekend.

ng betekent dat de soort niet geteld is, dus dat hij ook afwezig zou kunnen zijn.

	1995	2014
Grauwe Gans		1
Nijlgans		1
Wilde Eend	1	2
Buizerd	2	
Boomvalk	1	
Meerkoet	5	3
Holenduif	7	
Houtduif	ng	3
Bosuil	1	
IJsvogel	1	
Grote Bonte Specht	8	8
Witte Kwikstaart		1
Winterkoning	ng	19
Heggenmus	3	
Roodborst	ng	14
Gekraagde Roodstaart		1
Merel	ng	11
Zanglijster	ng	3
Grote Lijster	1	1
Tuinfluit	3	
Zwartkop	9	7
Fluiter	1	
Tjiftjaf	11	6
Goudhaan	ng	4
Vuurgoudhaan	1	
Grauwe Vliegenvanger	3	

Bijlage 3. Vervolg

	1995	2014
Bonte Vliegenvanger	1	
Staartmees	1	1
Glanskop	1	1
Matkop	2	
Kuifmees	1	
Zwarte Mees	2	
Pimpelmees	ng	14
Koolmees	ng	9
Boomklever	6	7
Boomkruiper	13	8
Gaai	4	1
Kauw	2	
Zwarte Kraai	1	
Vink	ng	14
Groenling	1	1
Putter		1
Goudvink		2
Appelvink	2	